

6 aprilie 2017

**Alocuțiunea Președintelui României, domnul Klaus Iohannis,
susținută în cadrul Conferinței Internaționale
„Interacțiunea între majoritatea politică și opoziție într-o democrație”**

Președintele României, domnul Klaus Iohannis, a susținut joi, 6 aprilie a.c., la Palatul Cotroceni, o alocuțiune în cadrul Conferinței Internaționale „Interacțiunea între majoritatea politică și opoziție într-o democrație”, desfășurată sub patronajul Președintelui României și al Secretarului General al Consiliului Europei.

Vă prezentăm în continuare textul alocuțiunii:

„Doamnă Secretar General Adjunct al Consiliului Europei,

Domnule Președinte al Adunării Parlamentare a Consiliului Europei,

Domnule Președinte al Comisiei Europene pentru Democrație prin Drept a Consiliului Europei,

Domnule Președinte al Curții Constituționale,

Doamnelor și domnilor parlamentari,

Domnule Ministru,

Doamnelor și domnilor Ambasadori,

Distinși participanți,

Îmi face o deosebită plăcere să vă urez tuturor bun venit la Palatul Cotroceni!

Aș dori, înainte de toate, să-i mulțumesc domnului Secretar General Jagland pentru că a acceptat ca această conferință să stea sub patronajul nostru comun, dar, mai ales, pentru că a avut inițiativa – foarte importantă și oportună – de a lansa procesul de reflecție pentru crearea liniilor directe ale Consiliului Europei privind rolul și responsabilitățile majorității politice în interacțiunea sa cu opoziția într-o societate democratică.

Regret faptul că, din motive medicale obiective, domnul Jagland nu poate fi prezent astăzi. Cred că sunt în asentimentul tuturor participanților la conferință să îi urez multă sănătate. Avem însă plăcerea să ne bucurăm de distinsa participare a doamnei Battaini-Dragoni, Secretarul General Adjunct al Consiliului Europei.

În același timp, îi datorez mulțumiri și domnului Președinte Agramunt pentru sprijinul acordat organizării acestei conferințe, precum și Comisiei de la Veneția pentru co-organizarea acesteia.

Îi sunt recunoscător domnului Președinte Buquicchio și tuturor colegilor săi, care au gestionat foarte bine pregătirea acestui eveniment. Sunt convins că dezbaterile ce vor urma vor contribui decisiv la progresul raportului Comisiei de la Veneția asupra acestei teme.

Doamnelor și domnilor,

Spuneam în discursul meu din ianuarie, din plenul Adunării Parlamentare a Consiliului Europei, că subiectul rolului și responsabilităților majorității, respectiv ale opoziției, într-o societate democratică este de mare actualitate, în contextul anumitor evoluții recente din unele state membre.

De asemenea, arătăm – și reiterez acest mesaj – că avem nevoie, în Europa, de societăți democratice solide, în care majoritățile nu abuzează de drepturile lor legitime doar pentru că sunt o majoritate, doar pentru că au câștigat alegerile cu un procent consistent. Pentru că, odată cu preluarea puterii, trebuie asumate și responsabilitățile deosebite care decurg de aici.

Nu pot să nu mă gândesc, vorbind despre aceste responsabilități, și la tendința, tot mai conturată în procesele electorale din spațiul european, ca prezența la vot să fie din ce în ce mai scăzută. Într-un astfel de context, majoritatea politică, deși construită pe un procent mare, obligă cu atât mai mult la asumarea și exercitarea responsabilă a guvernării.

Avem nevoie, prin urmare, în considerarea evoluțiilor din ultimii ani din unele state europene, inclusiv a proliferării conduitei populiste și eurosceptice, de consolidarea cadrului de parametri și garanții privind interacțiunea dintre majoritate și opoziție.

Într-o democrație liberală solidă, bazată pe alegeri libere și corecte, nu este acceptabilă nici așa-numita «dictatură a minorității», dar nici «dictatura majorității», care, prin abuz, în baza concepției «câștigătorul ia totul», să afecteze pluralismul, echilibrul social și funcționarea democratică a societății bazate pe statul de drept. Adică să ajungem la ceea ce este tot mai des desemnat, în mediile de specialitate, cu termenul de «*democratură*».

Sunt convins că, într-o societate democratică solidă, atât majoritatea, cât și opoziția trebuie, în egală măsură, să acționeze având în vedere același angajament, comun și responsabil, pentru interesul public – al cetățenilor și al societății.

Acest angajament trebuie să vină, absolut întotdeauna, pe primul loc, înaintea mizelor oricăror confruntări politice – chiar dacă și acestea sunt normale în democrație.

Într-adevăr, cetățenii sunt sursa legitimă nepuizabilă a democrației. Niciun politician ales de oameni să le reprezinte interesele nu poate să ignore vocea cetățenilor.

Cu cât puterea și opoziția refuză să asculte ce doresc cetățenii, inclusiv atunci când coboară în stradă, cu atât se adâncește ruptura dintre societate și clasa politică. Iar consecințele sunt dramatice pentru toți, cu efecte pe termen lung.

Dar majoritatea, tocmai pentru că este majoritate, trebuie să știe să acționeze în exercitarea puterii cu o necesară reținere autoimpusă și cu toleranță față de eforturile opoziției, într-o manieră inclusivă și transparentă. Pentru că majoritatea trebuie să fie conștientă că și ea, la rândul său, va deveni cândva minoritate.

Într-o societate democratică – spuneam și la Strasbourg, în ianuarie – critica normală exercitată de opoziție nu poate fi văzută ca element distructiv și nu poate fi interpretată ca lipsă a acceptării rezultatelor scrutinului democratic.

Este doar o parte – la fel de legitimă ca efortul și activitatea majorității – a unui sistem democratic liberal sănătos.

O societate democratică solidă, de tip liberal – opusă așa-zisului model «liberal» – are nevoie ca măsurile luate de majoritate să nu afecteze statul de drept în sens larg și să nu urmărească afectarea «jocului» democratic, care presupune, în final, alternanța la putere prin alegeri libere.

În plus, o societate democratică solidă necesită respectarea principiului cooperării loiale și constructive între instituțiile democratice ale statului, care trebuie să se respecte reciproc. Este un principiu valoros – nu doar în cazul situațiilor de coabitare politică, care nu este deloc în contradicție cu principiul, la fel de important, al separației puterilor.

Separarea puterilor într-o democrație solidă înseamnă cooperare constructivă pentru realizarea interesului public, înseamnă respect reciproc între instituțiile statului aparținând diferitelor puteri, precum și echilibrul și controlul reciproc dintre acestea.

Doresc să citez aici ceea ce scria Comisia de la Veneția într-o Opinie importantă a sa din 2012, elemente foarte utile pentru dezbaterile noastre de astăzi și de mâine:

«Respectul pentru Constituție nu poate fi limitat la executarea literală a prevederilor sale. (...) Scopul acestor prevederi este să faciliteze funcționarea eficientă a instituțiilor statului, pe baza cooperării lor loiale.

Șeful Statului, Parlamentul, Guvernul, sistemul judiciar, toate servesc scopul comun al promovării intereselor țării în ansamblu, nu a intereselor înguste ale unei singure instituții sau ale partidului care l-a desemnat pe cel ce ocupă o anumită funcție.

Chiar dacă o instituție este într-o poziție de putere, fiind capabilă să influențeze alte instituții ale statului, ea trebuie să o facă având în vedere interesele statului ca întreg, inclusiv, în consecință, interesele altor instituții și ale opoziției parlamentare.»

Sunt puncte de vedere foarte actuale, care pun în evidență necesitatea ca interacțiunea dintre majoritate și opoziție să țină cont permanent de imperativul asigurării unui echilibru corect între interesele legitime ale majorității și cele ale opoziției, ambele trebuind să se conducă mereu după interesul public al cetățenilor, care i-au votat atât pe unii, cât și pe ceilalți.

Doamnelor și domnilor,

Sunt deplin conștient de dificultatea sarcinii pe care o are Comisia de la Veneția în elaborarea unor eventuale linii directoare ale Consiliului European privind rolul și responsabilitățile majorității politice în interacțiunea sa cu opoziția într-o societate democratică.

Această dificultate constă în aceea că procesul de consolidare a cadrului de parametri și garanții privind interacțiunea dintre majoritate și opoziție presupune dezvoltarea standardelor constituționale europene plecând și de la elemente de cultură politică.

Și nu este ușor să codifici la nivel de standard juridic aceste noțiuni de cultură politică, rezultate din lecțiile învățate la nivel european din practica statelor.

Dar sunt convins că acest efort va fi încununat de succes. Nu doar pentru că am încredere în competența Comisiei de la Veneția, care a fost confirmată de atâtea ori, ci și pentru că este absolută nevoie de acest succes.

El este imperativ necesar pentru că sistemul democratic european trebuie să fie solid și sănătos, pentru că scopul final al acestui efort este de fapt siguranța democratică și prosperitatea tuturor și a fiecăruia dintre cetățenii europeni.

Într-adevăr, așa cum s-a mai spus, democrația este o veritabilă infrastructură strategică a statelor noastre, a societății europene, iar întărirea «imunității» și rezilienței sale, apărarea acestei infrastructuri strategice sunt în interesul direct al tuturor și al fiecăruia dintre cetățenii noștri.

Acesta este motivul pentru care, atunci când – cu aproape un an în urmă – am primit propunerea Comisiei de la Veneția de a co-organiza această conferință, am decis imediat să mă implic personal în susținerea acestui proiect esențial pentru democrație.

Sper, de aceea, ca lucrările acestei conferințe să aducă o contribuție de fond, substanțială, la dezbaterile europene pe tema interacțiunii responsabile dintre majoritate și opoziție, care să genereze cristalizarea parametrilor și garanțiilor, a unor eventuale linii directoare pe acest subiect.

Va fi, în egală măsură, și contribuția simbolică a unei Românie a cărei societate a arătat recent că este matură și pro-europeană, că este pregătită să-și apere eficient valorile statului de drept și că își are propriii «anticorpi» puternici față de orice ar putea afecta sănătatea democrației sale.

Urez succes lucrărilor conferinței și vă mulțumesc pentru atenție!”

Departamentul Comunicare Publică

